

หลักสูตรสถานศึกษา

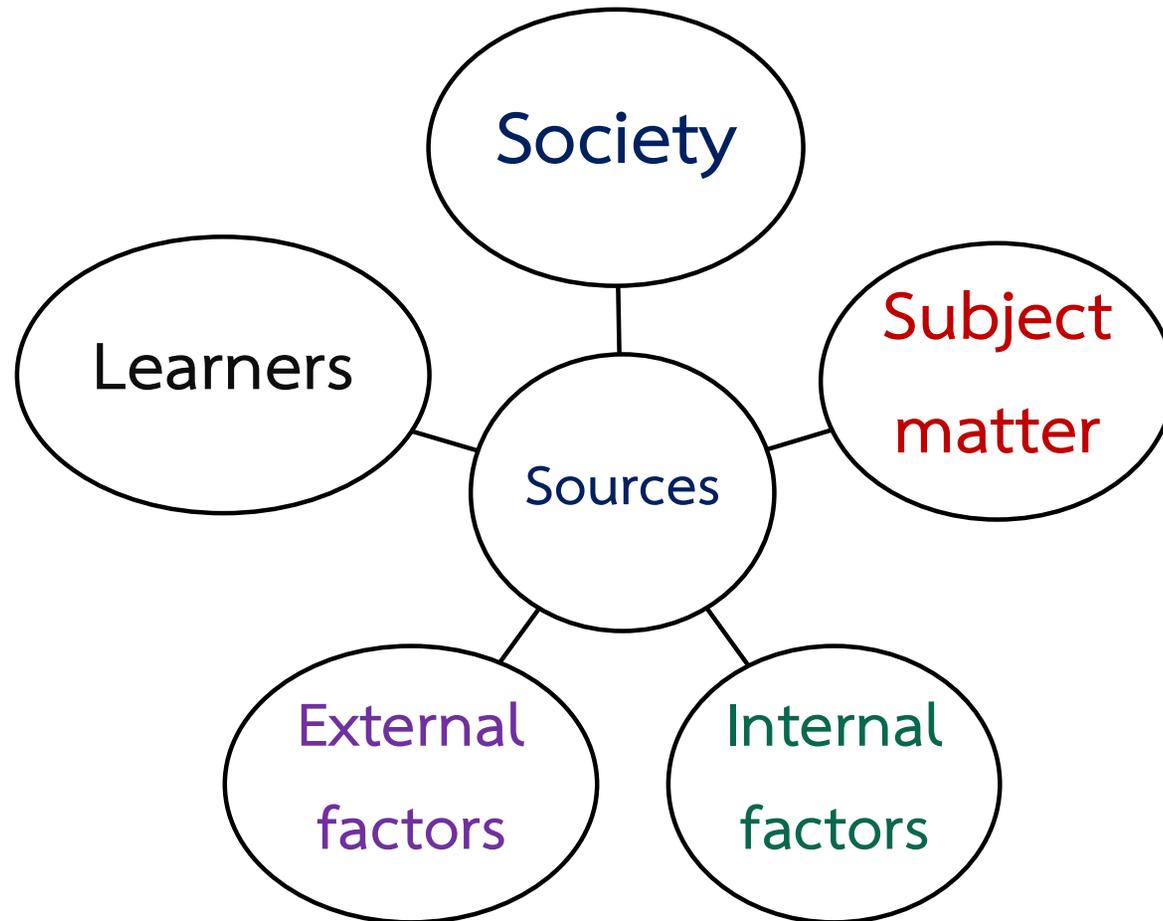
- เป็นแผนหรือแนวทางในการจัดการศึกษาที่จะพัฒนาผู้เรียน (ความรู้ ความสามารถ ทักษะและเจตคติได้สูงสุดตามศักยภาพของตน)
- หลักสูตรสถานศึกษาจึงประกอบด้วยสาระการเรียนรู้ ประสบการณ์การเรียนรู้ที่สถานศึกษาได้วางแผนพัฒนาผู้เรียน

ขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

1. รวบรวมข้อมูลและสารสนเทศจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ (**Sources**) ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาเพื่อกำหนด (ร่าง) จุดหมายของหลักสูตรสถานศึกษา

ปัจจัย	รายละเอียด
<p>ภายใน (Internal factors)</p>	<p>วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ การบริหารหลักสูตร บริบทสถานศึกษา</p>

ปัจจัย	รายละเอียด
ภายนอก (External factors)	<p>หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560)</p> <p>กรอบยุทธศาสตร์ของชาติ 20 ปี</p> <p>แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา</p> <p>นโยบายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น</p> <p>บริบทของท้องถิ่น</p> <p>การสอบ O-NET การสอบ PISA</p> <p>การเตรียมผู้เรียนให้มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21</p> <p>สถานประกอบการ/ภาคอุตสาหกรรม</p> <p>STEM รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ</p>

ประเด็นปฏิรูปที่เกี่ยวข้องกับ
การพัฒนาหลักสูตร ได้แก่

- การปรับหลักสูตร พร้อมกระบวนการจัดการเรียนการสอน และการประเมิน เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ เป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะ

- การจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้าง
คุณธรรมและจริยธรรม

ความต้องการ	รายละเอียด
สังคม (Society)	คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงาม รักความเป็นไทย
ผู้เรียน (Learner)	Head, Heart, Hand, Health
รายวิชา/ เนื้อหาสาระ (Subject matter)	การเลือก การจัดเนื้อหาและประสบการณ์ให้กับผู้เรียน

เด็กและ

เยาวชน 4.0

มีพัฒนาการดีทุกด้าน

มีทักษะชีวิต

ทักษะอาชีพและทักษะการเรียนรู้

มีทักษะกระบวนการคิด เช่น

คิดวิจารณ์ญาณ การแก้ปัญหา

คิดสร้างสรรค์และจินตนาการ

การสื่อสารและรู้ทันเท่าสื่อ

เด็กและ

เยาวชน 4.0

สามารถควบคุมอารมณ์

มีวุฒิภาวะ

ปรับตัวในโลกและสังคมที่
เปลี่ยนแปลง

การทำงานเป็นทีมและภาวะผู้นำ

มีความเมตตา กรุณา มีวินัย

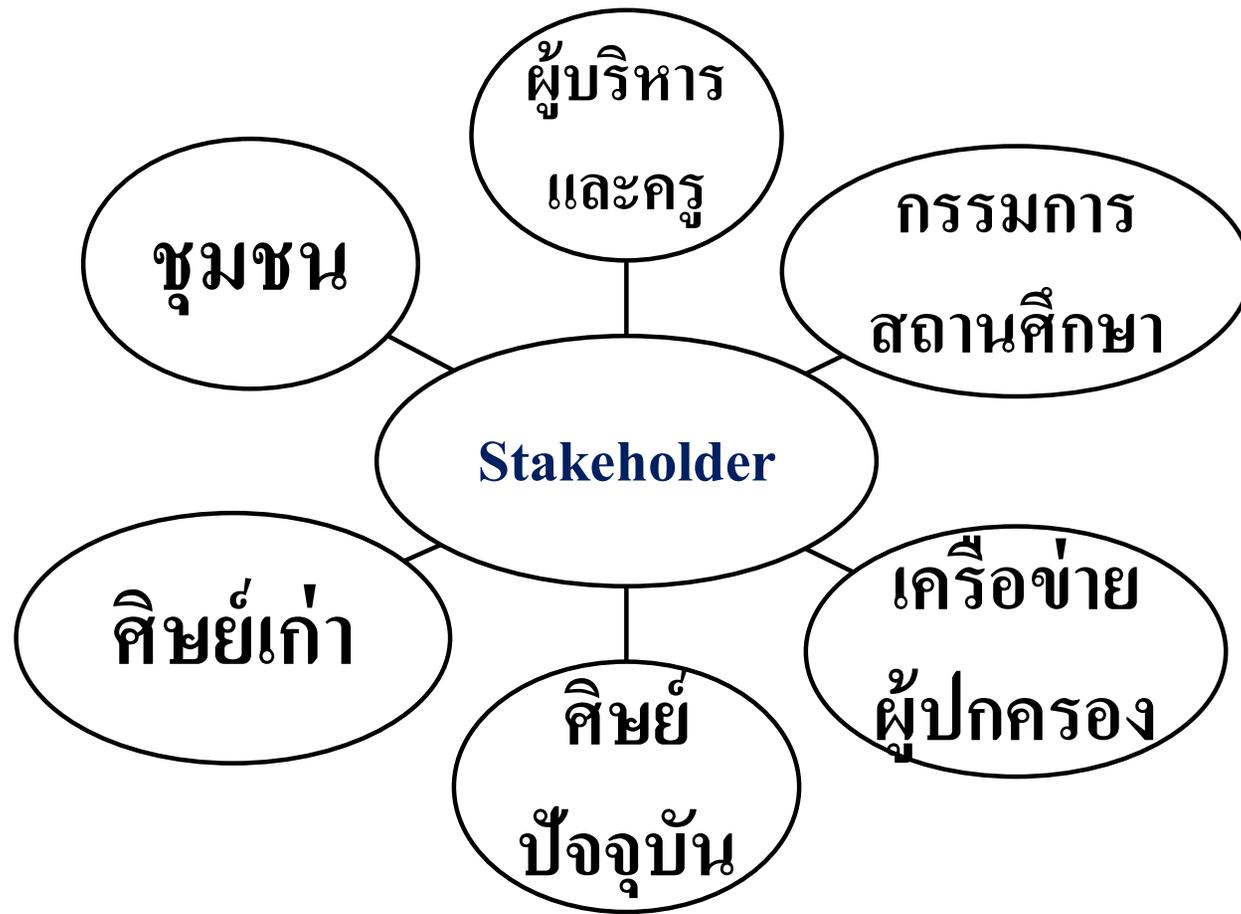
คุณธรรม จริยธรรมและจิตสำนึก

ความรักในสถาบันชาติ ศาสนา

พระมหากษัตริย์

การศึกษาวิเคราะห์ความต้องการ

**เป็นแนวคิดที่สำคัญอย่างหนึ่งในการ
พัฒนาหลักสูตร อาทิ การศึกษาสภาพ
ปัญหา ความต้องการและความจำเป็นใน
หลากหลายมิติ ทำได้โดยเก็บรวบรวม
ข้อมูลจากกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
(Stakeholder)**

แบบสอบถาม

ข้อ	รายการคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
1	ชุมชนมีส่วนร่วมในการถ่ายทอดความรู้ทักษะ ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้กับผู้เรียนได้เรียนรู้					
2	สถานศึกษามีสื่อเทคโนโลยี และอุปกรณ์ที่ทันสมัยที่เหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้					
3	สถานศึกษามีแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย					
4					

ครู

Stakeholders

ขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา (ต่อ)

2. กำหนดจุดหมายของหลักสูตรสถานศึกษา
นำข้อมูลและสารสนเทศจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ที่
เกี่ยวข้องในการพัฒนาหลักสูตร ตามข้อ 1 มา
วิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อจัดทำ (ร่าง) จุดหมาย
ของหลักสูตรสถานศึกษา

การกำหนดจุดหมายของหลักสูตรสถานศึกษา

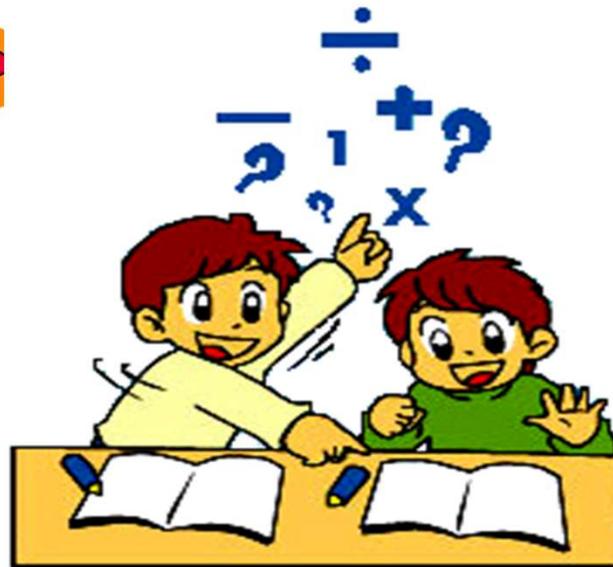
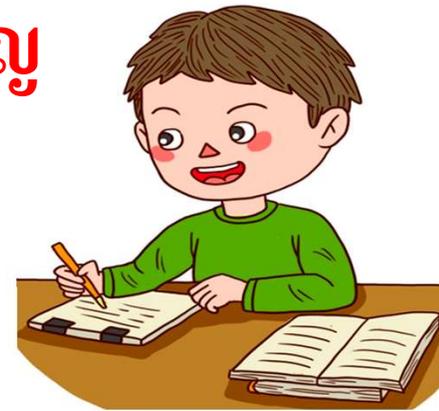
- 1. สอดคล้องกับความต้องการของสังคม
และความต้องการของผู้เรียน**
- 2. มุ่งเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม
ค่านิยม ประเพณี วัฒนธรรมที่ดีงาม**
- 3. พัฒนาความรู้ สมรรถนะ ทักษะ เจตคติ**

ประเทศไทย

- ปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ดังนั้นจุดหมายต้องสนับสนุนแนวคิดประชาธิปไตย
- ค่านิยมของสังคม เช่น การให้ความเคารพต่อผู้ใหญ่ กตัญญู
- แนวโน้มที่ตอบสนองความต้องการและแก้ปัญหาของสังคม

ทักษะ 3R's

คุณลักษณะสำคัญ
ของผู้เรียน 4.0

คุณลักษณะสำคัญของพหุเรียน 4.0

3 R's

สามารถอ่านสืบค้นข้อมูลความรู้จากสารสนเทศ

(**R**eading)

สามารถเขียนสื่อสาร การนำเสนอองค์ความรู้

(**wR**iting)

สามารถคิดคำนวณ การใช้เหตุผล (**aR**ithmetic)

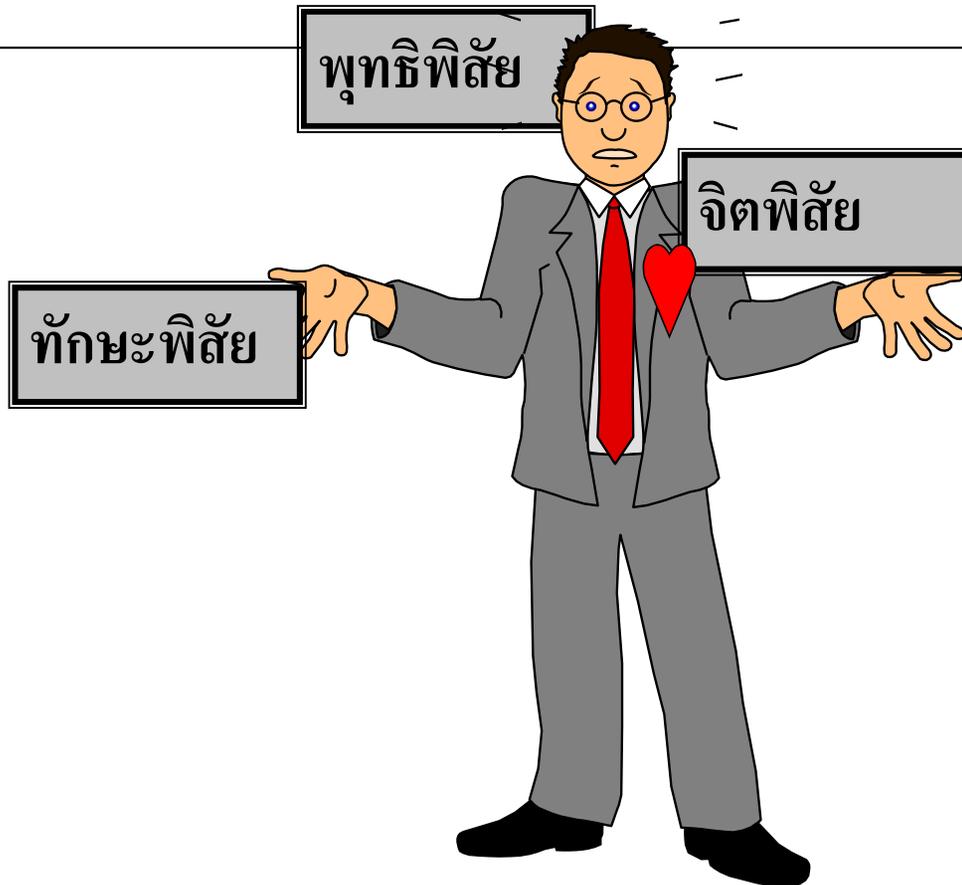
8 C's

- ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและทักษะในการแก้ปัญหา (Critical Thinking and Problem Solving)
- ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creativity and Innovation)
- ทักษะด้านความเข้าใจความต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์ (Cross-cultural Understanding)
- ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ (Collaboration, Teamwork and Leadership)

- ทักษะด้านการสื่อสารสารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ (Communications, Information, and Media Literacy)
- ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร (Computing and ICT Literacy)
- ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้ (Career and Learning Skills)
- ความมีเมตตา (วินัย, คุณธรรม, จริยธรรม ฯลฯ) (Compassion)
- **2L = Leadership & Learning**

3R + 8C + 2L

ตัวอย่าง จุดหมายของหลักสูตรแกนกลาง

- **ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัย และปฏิบัติตนตามหลักศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักการดำเนินชีวิตตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง**

ตัวอย่าง จุดหมายของหลักสูตรแกนกลาง

- ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยีและมีทักษะชีวิต
- ผู้เรียนมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัยและรักการออกกำลังกาย

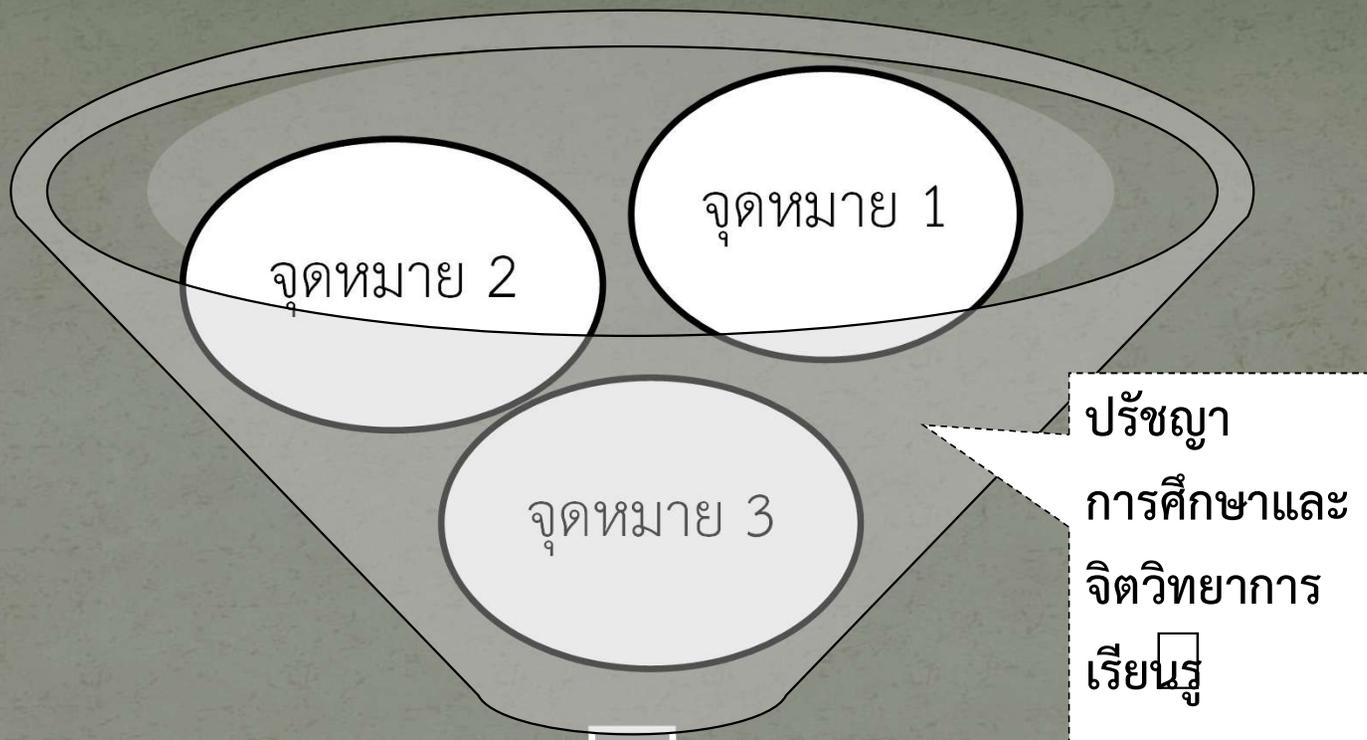
ตัวอย่าง จุดหมายของหลักสูตรแกนกลาง

- ผู้เรียนมีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก ต้งมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
- ผู้เรียนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะ

ขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา (ต่อ)

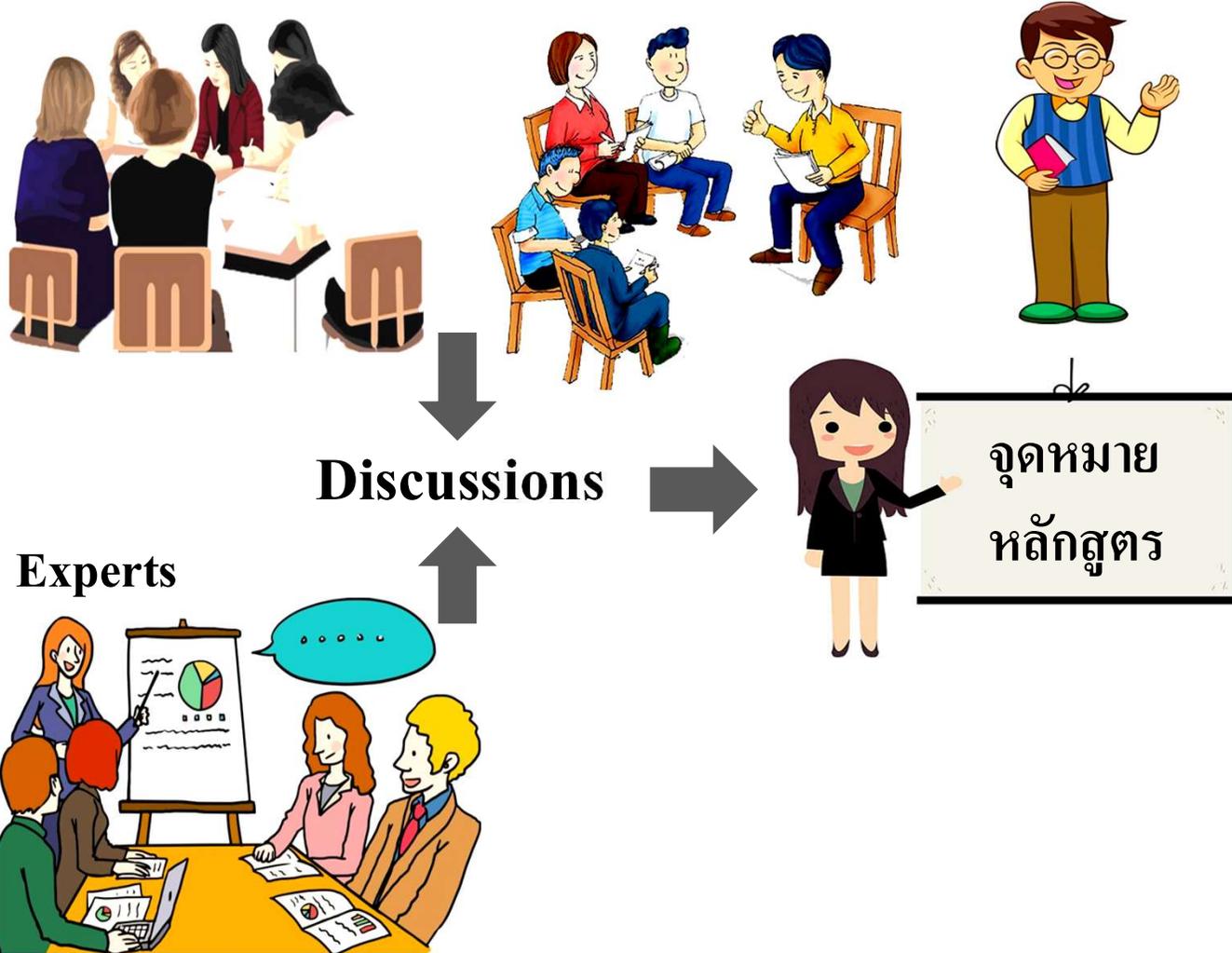
3. นำร่างจุดหมายของหลักสูตรมา
กลั่นกรองจากข้อมูลด้านปรัชญา
การศึกษาและจิตวิทยาการเรียนรู้

↓

จุดหมายที่แท้จริง
ในการพัฒนาหลักสูตร

ขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา (ต่อ)

เมื่อได้จุดหมายที่แท้จริงในการพัฒนา
หลักสูตรแล้ว ขั้นตอนต่อไป คือ

**4. การเลือก การจัดเนื้อหาและประสบการณ์
การเรียนรู้**

การเลือก การจัดเนื้อหาและประสบการณ์การเรียนรู้

ประเภท	ความหมาย
1. เนื้อหาวิชาที่เป็นข้อเท็จจริงและกระบวนการ	ข้อมูล อาศัยการท่องจำเพื่อเป็นฐานการคิด
2. เนื้อหาวิชาที่เป็นแนวคิดพื้นฐาน	ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่ง 2 สิ่ง
3. เนื้อหาวิชาที่เป็นความคิดรวบยอด	ความเข้าใจ โครงสร้างและส่วนประกอบ

การเลือก การจัดเนื้อหาและประสบการณ์การเรียนรู้

ประเภท	ความหมาย
4. เนื้อหาวิชาที่ใช้ระบบ ความคิด	ระบบความคิดของศาสตร์ นั้น ๆ
5. เนื้อหาวิชาเฉพาะ	จำเป็นต่อชีวิต เทคนิคเพื่อ ประกอบอาชีพ
6. เนื้อหาวิชาเชิงค่านิยม	กฎ กติกาต่าง ๆ ศีลธรรม

ประเภทประสบการณ์การเรียนรู้

แบ่งเป็นประสบการณ์ตรง และ
ประสบการณ์รอง นอกจากนี้ยังอาจ
จำแนกเป็นประสบการณ์การเรียนรู้ที่
พัฒนาทักษะการคิด พัฒนาเจตคติทาง
สังคม และพัฒนาความสนใจ

การกำหนดรหัสวิชา

- มีจำนวน 6 หลัก ประกอบด้วย
ตัวอักษร 1 หลักและตัวเลข 5
หลัก

การกำหนดรหัสวิชา

หลักที่.... / ความหมาย				
1	2	3	4	5 - 6
กลุ่ม	ระดับ	ปีที่	ประเภท	ลำดับ
สาระ	การศึกษา	เรียน	ของ	ของ
การ			รายวิชา	รายวิชา
เรียนรู้				
อักษร	1, 2, 3	0 - 6	1, 2	01 - 99

ตัวอย่าง

ท12101 หมายถึง รายวิชากลุ่มสาระการเรียนรู้
ภาษาไทยระดับประถมศึกษาปีที่ 2 (ป.2) เป็น
รายวิชาพื้นฐานลำดับที่ 1

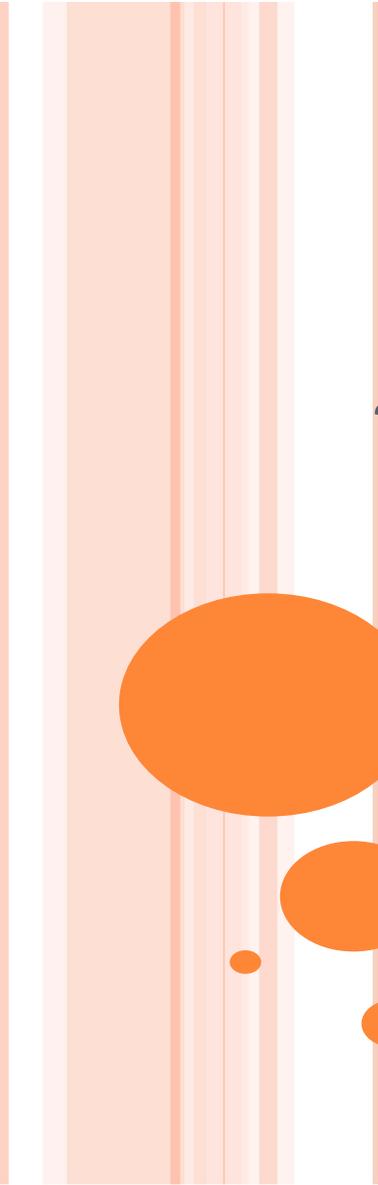
ว21102 หมายถึง รายวิชากลุ่มสาระการเรียนรู้
วิทยาศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นปีที่ 1
(ม.1) เป็นรายวิชาพื้นฐานลำดับที่ 2

ตัวอย่าง

ญ14203 หมายถึง

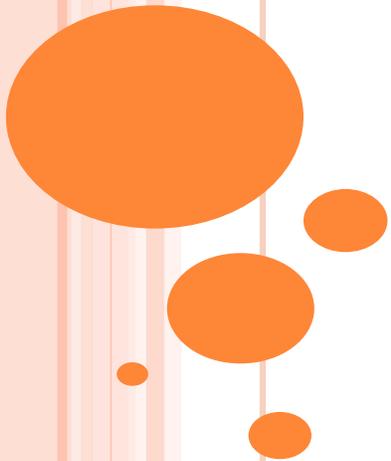
ง30210 หมายถึง

ตัวอย่าง

โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา

กลุ่มสาระการเรียนรู้/ กิจกรรม	เวลาเรียน					
	ระดับประถมศึกษา					
	ป.1	ป.2	ป.3	ป.4	ป.5	ป.6
ภาษาไทย	200	200	200	160	160	160
คณิตศาสตร์	200	200	200	160	160	160
วิทยาศาสตร์	80	80	80	80	80	80
สังคมศึกษา ศาสนาและ วัฒนธรรม	80	80	80	80	80	80
○ ประวัติศาสตร์	40	40	40	40	40	40
○ ศาสนา ศิลปกรรม จริยธรรม	40					
○ หน้าที่พลเมือง						
○						

ตัวอย่าง โครงสร้างหลักสูตรชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

รายวิชา/ กิจกรรม	เวลาเรียน (ชั่วโมง/ ปี)
รายวิชาพื้นฐาน	840
ท11101 ภาษาไทย	200
ค11101 คณิตศาสตร์	200
ว11101 วิทยาศาสตร์	80
ส11101 สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	80
ส11102 ประวัติศาสตร์	40
พ11101 สุขศึกษาและพลศึกษา	80
ศ11101 ศิลปะ	80
ง11101 การงานอาชีพและเทคโนโลยี	40
อ11101 ภาษาอังกฤษ	40
รายวิชา/กิจกรรมเพิ่มเติม	40
ท11201	40
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	120
กิจกรรมแนะแนว	30
กิจกรรมนักเรียน (ลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด) (ชมรม/ชุมนุม)	40 40
กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์	10

การจัดทำคำอธิบายรายวิชา

- การเขียนคำอธิบายรายวิชา เขียนเป็นความเรียง โดยระบุงค์ความรู้ ทักษะกระบวนการ และคุณลักษณะที่ต้องการให้ผู้เรียนบรรลุตามตัวชี้วัด ในรายวิชาพื้นฐาน หรือผลการเรียนรู้ในรายวิชาเพิ่มเติม และระบุรหัสตัวชี้วัดหรือผลการเรียนรู้ไว้ส่วนท้ายของรายวิชานั้น ๆ

การประเมินหลักสูตร

กระบวนการในการวัดและเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อนำมาวิเคราะห์พิจารณาตัดสินคุณค่าของหลักสูตรว่าหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมา นั้นมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใดหลังจากนำไปใช้แล้ว บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ มีอะไรต้องปรับปรุงแก้ไข เพื่อนำผลมาใช้ในการตัดสินใจหาทางเลือกที่ดีกว่า

ขั้นตอนการประเมินหลักสูตร

ขั้นตอนการประเมินหลักสูตร (ต่อ)

สรุปขั้นตอนการประเมินหลักสูตร

1. กำหนดวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายในการประเมินให้ชัดเจน
2. กำหนดเกณฑ์การประเมินหรือตัวชี้วัดในการประเมิน
3. สร้างเครื่องมือและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

สรุปขั้นตอนการประเมินหลักสูตร (ต่อ)

4. เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายที่ระบุและ
เป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนด
5. วิเคราะห์ข้อมูล เลือกใช้สถิติในการวิเคราะห์ที่
เหมาะสม แล้วจึงวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล
เหล่านั้น โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้
6. สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลและรายงานผลการ
ประเมินเพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับหลักสูตร ต่อไป

CIPP MODEL

สต๊ฟเฟิลบีม ได้กำหนดประเด็นการ
ประเมินออกเป็น 4 ประเภท ตาม
อักษรภาษาอังกฤษตัวแรกของ **CIPP**
การนำ **CIPP** มาปรับใช้เพื่อการ
ประเมินหลักสูตรสถานศึกษาดังนี้

1. การประเมินสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation : C)

กำหนดประเด็นคำถามเพื่อประเมินสภาวะแวดล้อมได้แก่ เวลาที่จะใช้ในการดำเนินการ
รายวิชาควรเป็นแบบบูรณาการหรือแยกเป็น
รายวิชา ความจำเป็นของรายวิชาที่กำหนด
รายวิชาเกี่ยวข้องกับการมีอาชีพหรืองาน ปัจจัย
ภายนอกที่ต้องนำมาพิจารณามีอะไรบ้าง เป็นต้น

2. การประเมินปัจจัยนำเข้า Input Evaluation

กำหนดประเด็นคำถามเพื่อประเมินปัจจัยนำเข้า ได้แก่ ความรู้ ความสามารถอะไรบ้างที่จะบ่มเพาะผู้เรียน จุดหมายหลักสูตรเหมาะสมหรือไม่ รายวิชาชัดเจนหรือไม่ และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร ความสมดุลระหว่างสาระการเรียนรู้และการฝึกปฏิบัติ สื่อการเรียนรู้/ แหล่งการเรียนรู้มีมากน้อยเพียงใด ความรู้และความสามารถของครู รายวิชาให้ความรู้ ทักษะ เจตคติแก่ผู้เรียนอย่างไร การจัดสาระและประสบการณ์การเรียนรู้เหมาะสมหรือไม่ เป็นต้น

3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation : P)

กำหนดประเด็นคำถามเพื่อประเมินกระบวนการ ได้แก่ ลักษณะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นแบบใดและอย่างไร เน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติและสอดคล้องกับสภาพจริงหรือไม่ จะวัดและประเมินด้วยวิธีการหรือเครื่องมือใด เกณฑ์หรือตัวบ่งชี้ที่แสดงถึงความสำเร็จคืออะไร

4. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation : P)

กำหนดประเด็นคำถามเพื่อการประเมินผลผลิต ได้แก่ คุณภาพของหลักสูตรเป็นอย่างไร ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนเป็นไปตามที่คาดหวังหรือไม่ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนเป็นอย่างไร คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนเป็นอย่างไร เป็นต้น

Thank you

ありがとうございます